

เทศน์เช้า วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คุณิ ความเป็นอยู่ เห็นใหม่ พวกเรานี้เป็นมนุษย์ เราเป็นคนฉลาด คุณัตว์นะ สัตว์มันอยู่ตามสบายของมันเลยละ มันไม่ต้องสะสมอะไรเลยนะ สัตว์มันอยู่ตามธรรมชาติ ถ้าอยู่ตามธรรมชาติ คุณิติ พวกชายภูเขา เขาอยู่ตามธรรมชาติของเขา เขามีความสุขของเขา นั่นก็เพราะโลกไม่เจริญไง พอโลกเจริญเห็นใหม่ มีการสะสม มีโกคังสินค้า ทุกอย่างเก็บสะสมไว้หมดเลย เพราะอะไร? เพราะมนุษย์มีปัญหา สะสมไว้ๆ สะสมไว้เพื่อใคร? สะสมไว้เพื่อความมั่นคง แล้วมันมั่นคงจริงไหมละ ถ้ามันคง เราต้องมีความสุขสิ มันไม่มันคงหรือ เพราะอะไร

คุณิ คุณาขุขัมาสิ เหตุการณ์เข้ามานี้ มันแปรปรวนไปหมด นี่ความสะสมจากภายนอกนะ แล้วถ้าความสะสมจากภายในละ ถ้าความสะสมจากภายใน เห็นใหม่ สิ่งทีสะสมจากภายนอกมันอันหนึ่ง เพื่อความมั่นคงของเรา เพื่อความอยู่สุขสบายของเรา แต่ความสะสมของเรา ความสะสม ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความหลงความไม่เข้าใจนี้สะสมมหาศาลเลย เพราะเราไม่รู้กับมัน มันก็สะสมนอนตะกอนอยู่ในใจ คุณิติ เวลาหลังน้ำ เห็นใหม่ มันตกตะกอน มันสะสมของมัน มันตกผลึกของมัน ใอนั้นเรายังเห็นของมันนะ พิสูจน์ได้ พิสูจน์ทราบได้ ต้องรื้อสันดอนเห็นใหม่

เวลาเขาถึงสันดอน เขาต้องขุด เขาต้องลอกสันดอน เพื่อเรือ การคมนาคมเป็นไปได้ แต่หัวใจเรานี่ สันดอนมันอยู่ตรงนี้ละ สันดอนมันสะสมของใจ ความสะสมจากภายในเห็นใหม่ ความสะสมจากภายนอก เพราะอะไร? เพราะความคิดของเรา เราว่าสิ่งนี้เป็นความสุข ความสุขของเรา มันเป็นความสุขจริงไหมละ

แต่ธรรมะ คุณิติ เรามาเสียสละกัน เรามาจากไหนกัน เรามาเสียสละ เสียสละอย่างนี้ ของที่มันมีอยู่ เห็นใหม่ คุณิติ ข้านี้มันหมดไปไหม ข้านี้มันจะเกิดขึ้นมาเพราะเราทำนานะ ทำนานี้ไม่มีวันสิ้นสุดเลย แต่โบราณกาลมาก็ทำนา ปลูกข้าวลงที่นา ในปัจจุบันก็ลงที่นา อนาคตก็ลงที่นา ข้าว

มันเกิดได้ตลอดไปไง พี่ชพันธ์ัฐัญญาหารนี่ เราหาได้ เราแสวงหาได้ แต่เราไปตระหนี่กัน เราไปยึดของมันเอง ยึดเองมันก็มีความทุกข์

แต่ถ้าเราขยันหมั่นเพียร เพราะอะไร? เพราะมันเกิดมาจากฝีมือของมนุษย์ ฝีมือมนุษย์เกิดจากปัญญาของมนุษย์ เกิดจากความเคยชินของเรา การชำนาญของเรา เราสะสมของเรา เห็นไหม แต่ดินฟ้าอากาศมันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง มันเรื่องกรรม เห็นไหม เดี่ยวเกิดวาทภัย เดี่ยวเกิดภัยแล้ง เดี่ยวเกิดต่างๆ สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้ มันเป็นยุคเป็นคราวของมัน

ถ้าเป็นยุคเป็นคราวของมัน สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่สุดวิสัย สิ่งที่สุดวิสัยก็เรื่องของกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราทำความดี เราจะควบคุมมัน เราจะควบคุมธรรมชาติๆ แล้วมันจะควบคุมได้ไหมละ ถ้าควบคุมธรรมชาติ เราก็ถือหัวใจตัวเองควบคุม ถ้าหัวใจตัวเองควบคุม โลกนี้จะมีความสุขมากนะ คนจะไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ต่อไปนี้ โลก ถ้าเอารัดเอาเปรียบกัน ทุกคนมีปัญหากันหมดแล้ว สะสมกันหมด

ประเทศที่เจริญแล้วเขาใช้แต่ทรัพยากร เห็นไหม ประเทศที่ไม่เจริญเขาใช้แต่ส่วนน้อยแล้วก็มีสุขอย่างนั้น แล้วเวลามีการประชุมสัมมนา กัน นี้คุณภาพชีวิต จะไปบังคับเขาให้ใช้ชีวิตอย่างเราไม่ได้หรอก เพราะมันอยู่คนละซีกโลก ภูมิอากาศก็ต่างกัน วัฒนธรรมก็ต่างกัน ความเห็นก็ต่างกัน เห็นไหม ความสุขความทุกข์ก็ต่างกัน อย่างเรานี่ เราอยู่ธรรมชาติของเรา มีความสุขมากเลย อาหารก็บังคับให้เรากินอาหารที่เราไม่ถูกใจเรา ทุกอย่างบังคับให้เราหมดเลย เราทำได้ไหม มันเป็นความเพ้อฝัน มันไม่เป็นความจริงหรอก

ถ้าความจริง เห็นไหม นี่เกิดในประเทศอันสมควร ที่ไหนที่สมควรละ? ประเทศสมควรนี้ ๓ ฤดูกาล เห็นไหม คุณสิ ประเทศอันสมควร สิ่งที่มีเป็นธรรมชาติ มันสมควร เราก็อยู่ในความเป็นสุข เห็นไหม ไปเกิดในประเทศอันไม่สมควร เราไปเกิดที่ไหน? คุณสิ เขาไปเกิดในชั่วโลกเหนือ อยู่กับหิมะทั้งปีทั้งชาติ อยู่ตลอดชีวิตไปเลยนะ เห็นไหม ประเทศอันสมควรไหมละ แต่เขาดำรงชีวิตของเขาไป เพราะการเกิดมันเกิดแล้ว

การเกิดอะไรพาเกิด? กรรมพาเกิด กรรมอยู่ที่ไหน? กรรมอยู่ที่การกระทำ กรรม... การกระทำ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วนี่ทำอะไรกัน เราทำความดีกัน เราคิดถึงความดีกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรม “อย่าพิลาปราพันถึงกัน ให้ทำคุณงามความดีถึงกัน” ไม่ถือมงคลตื่นข่าว ความเป็นไปนี้ เพราะมันใจถึงใจ ความรู้สึกรักของเราคิดถึง เราคิดถึงเขา เราคิดถึงเรามี

ความเมตตาถึงเขา นี่ความรู้สึกลึกผูกพันนะ อย่างเรามันมีความอบอุ่น มันมีคนดูแล มีคนรัก มีคนคอยปกป้องเรา เรามีความอบอุ่น เห็นไหม

แล้วถ้าเราทำกรรม ทำดีของเราละ เพราะอะไร? เพราะกรรมมันอยู่กับการกระทำ กรรมมันอยู่ที่ใจเรา ใจเราถ้ามีหลักของใจ มันเข้าใจหมดคนละ สภาพโลกนี้เป็นอย่างนี้ โลกนี้เป็นอนิจจัง คำว่า “อนิจจัง” คือว่า มันจะมีอย่างนี้ตลอดไป สุขถึงที่สุดไม่ได้เลย แล้วมันก็ทับลงไปด้วยอนิจจัง มันเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพสภาวะแบบนี้ มันเป็นไป ถ้าเราเข้าใจตามสภาวะแบบนี้ เราก็อยู่ตามสภาพแบบเขา เราพยายามอยู่ อยู่แล้วทำความดีนะ ไม่ใช่อยู่เพื่อทำลายทรัพย์ากร เห็นไหม เขาอยู่ทำลายกันๆ เพื่อความโลภ หน้าฉากอย่างหนึ่ง หลังฉากอย่างหนึ่ง

แต่ถ้าเป็นคนดี เราทำความดีเพื่อเรา เห็นไหม ถ้าเราปกป้องขนาดไหน ความดีเพื่อเรา เพราะอะไร? เพราะเวลาสิ่งที่สุขวิสัย สิ่งที่สุขวิสัยมันมี เห็นไหม นี่ควบคุมได้ทั้งหมดทุกอย่าง แต่พอสุขวิสัยขึ้นมา อุบัติเหตุเกิดขึ้นมา มันจะเผาผลาญคนทำชั่วนั้นเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา เราว่าเราเป็นคนไม่ทันโลก โลกเป็นโลกอยู่อย่างนั้น เวลาเราอยู่กับโลก มันมีการแข่งขัน มันต้องอยู่กับโลกเขา เราก็ต้องทันเขา แต่เราก็ต้องเท่าทันใจเราด้วย

สิ่งนี้ขณะที่เราอยู่ในธุรกิจของเรา มันต้องรักษาผลประโยชน์ของเรา แต่ในความเมตตาของเรา ในหัวใจของเรา มันอีกเรื่องหนึ่ง ในความเมตตาของเรา ถ้ามันจบธุรกิจอย่างนั้นแล้ว เราจะช่วยเหลือกิจการเขาอย่างไร เราจะดูแลเขาอย่างไร เห็นไหม การช่วยเหลือกิจการกัน เราสละออกไป เขาได้รับจากเราไป สิ่งนี้มันจะย้อนตอบกลับมา เพราะอะไร? เพราะสิ่งนี้มันเป็นค่าน้ำใจ ถ้าค่าน้ำใจ แล้วเวลาเรามีอุบัติเหตุ เรามีต่างๆ มันจะมีสิ่งนี้มารองรับๆ นะ คำว่ารองรับ เห็นไหมนี่กรรม... กรรมนี้เหตุสุขวิสัยมันมีอยู่ แต่เหตุที่อยู่ในวิสัยเราละ เหตุในวิสัยเรา เรามองไม่เห็นไง อยู่ในวิสัยเรา เราควบคุมใจเรา ถ้าเราทำความสงบของใจขึ้นมา “สุขในโลกนี้เท่ากับจิตของเราสงบไม่มี” เห็นไหม

สิ่งใดที่เราแสวงหากันนี้ ตอบสนองใจทั้งนั้นนะ สิ่งนี้ ตัดทอนความทะยานอยากมันบังคับ ให้เราแสวงหามาตอบสนองมัน แล้วก็ชั่วคราๆ เพราะอะไร? เพราะมันต้องการสิ่งมากๆ ขึ้นไปตลอดไป แต่ถ้ามันสงบตัวของมันเอง มันไม่ต้องการสิ่งใดมาตอบแสวงหา ไม่ต้องมีอามิส ไม่ต้องมีสิ่งที่ตอบสนองมัน มันมีความสุขในตัวของมันเอง แล้วมันหาได้ที่ไหนล่ะ? ก็หาได้ที่เรามี

สติสัมปชัญญะ หาได้ด้วยที่ว่าเราเข้าใจธรรมะ เราเข้าใจเรื่องตัวของเราเอง ว่าคุณค่าของความรู้สึกมันอยู่ที่หัวใจ

แต่ที่นี้เราอยู่ที่หัวใจ เพราะเราเป็นเหยื่อไง เราว่าคุณค่าอยู่ที่หัวใจ แต่เราแสวงหา เห็นไหมอยู่กับโลกต้องทันเขา เขามีเราต้องมิกับเขา แต่มีมากมายเลยที่ว่าผู้ที่มีฐานะเขาทันกันในหัวใจ แต่เรื่องความเป็นอยู่ของเขา เขาใช้ชีวิตของเขาปกติใจ คนที่มีฐานะแล้วใช้ชีวิตปกติ คุณมีชื่อเสียง เขาต้องการเวลาของเขามาก เขาต้องการเวลาส่วนตัวของเขามาก คนมีชื่อเสียงไปไหนมีแต่คนรุมล้อม เขามีความทุกข์มากนะ เขามีความทุกข์ที่เขาไม่มีเวลาส่วนตัว ใ้เราที่มีเวลาส่วนตัวของเรา ถ้าเรายังเข้าใจเรื่องในหัวใจของเรา สิ่งที่เราแสวงหา เราไปตามประชาสัมพันธ์ ที่เขาสื่อๆกัน เห็นไหม เขาสื่อกันนั้นมันเป็นเหยื่อนะ เขาหลอกล่อ เขาหลอกล่อให้เราเป็นเหยื่อ ใ้เราไปเป็นลูกค้ำของเขา

ถ้าเราปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย เรามีความจำเป็นของเรา เราก็อาศัยของเรา แต่ถ้าเราทำใจของเรา เห็นไหม มันไม่จำเป็นกับเราหรือ มันไม่จำเป็นหรือ ชื่อของมากองไว้เต็มบ้าน แล้วไม่ได้ใช้หรือ ชื่อมากองๆๆ ใ้ว้อย่างนั้นนะ แต่เราจะเอาเท่าที่ความจำเป็นของเรา ถ้าเรามีความจำเป็นของเรา เราใช้ไปตามความจำเป็นของเรา นี้มีความจำเป็น ถ้าไม่จำเป็น เราก็ไม่เป็นเหยื่อเขา จิตมันก็สงบของมัน มันก็ไม่คืนรน แต่ถ้าเราคืนรนมาก ต้องทันกัน ต้องเสมอกัน เราไม่มีวันจบหรือ เพราะเขามีสิ่งใหม่ๆ มาล่อตลอดไป เห็นไหม

แล้วถ้าสิ่งทุกอย่างตอบสนองลงไปที่ใจ แล้วเราไปควบคุมใจของเราเองเลย แล้วใจมันตอบสนองตัวมันเองเลย มันสงบของตัวมันเองด้วยสติ! มีสติสัมปชัญญะขึ้นมา สติเกิดจากจิต ไม่ใช่จิตนะ สติกับเราเป็นอัตโนมัตตินะ ทุกคนที่ยังมีชีวิตอยู่ ยังไม่ตายมีจิตตลอดไป แล้วสติมันหายไปไหนล่ะ? สติมันเปลวเห็นไหม สติเกิดจากจิต เราต้องฝึก เราต้องหมั่นฝึกฝน เราต้องตั้งสติของเรา ถ้าเราฝึกฝนมีสติของเรา เราไปไหนเราจะไม่มีความผิดพลาด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นปัจฉิมโอวาทเลยนะ “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย” เห็นไหม คำสุดท้ายพระพุทธเจ้าตั้งเสียไว้เลย อย่าให้ประมาท

ความประมาท เห็นไหม ต้องตั้งสติไว้ มันตรงข้ามกับไม่ความประมาท ถ้าเราตั้งสติของเราไว้ เราฝึกฝนของเราไว้ ตั้งสติขึ้นมา มันก็จะเห็นคุณค่าของใจของเรา พอเห็นคุณค่าของใจของเรา

คิดดูที่เราต้องอาศัยคนอื่นตลอดเวลา เด็กๆ นะต้องอาศัยเพื่อน ต้องอยู่กับเพื่อน มันว่าแห้ว มันเหงามันตลอดเวลา แล้วเด็กคนนั้นมันยืนด้วยตัวมันเองได้ มันจะเล่นอยู่ของมันคนเดียว มันจะไม่ไปยุ่งกับใคร มันจะมีความสุขไหม มันไม่ต้องตามเพื่อนไป ไม่ต้องมีใครชักนำมันไป

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันมีสติสัมปชัญญะ มันควบคุมตัวมันเองได้นี่ มันอาศัยตัวมันเองได้นี่ มันจะมีความสุขขนาดไหน นี่ความสุขของมัน มันต้องไม่อาศัยใครเลย มันจะไม่ยุ่งกับใครเลย มันมีสติสัมปชัญญะ มันรักษาตัวมันเองได้ แล้วถ้าตั้งสติอย่างนี้ นี่สุขอย่างนี้ นี่ความสงบอย่างนี้ เป็นความสุขอย่างยิ่ง ความสุขที่เกิดขึ้นมานี้ มันเป็นการที่แสวงหาจากใจของเราเท่านั้นเอง แต่เราทำกันไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะเรานั่งแล้วมันก็หงุดหงิด พอเราจะบังคับความคิด ความคิดก็หยุดไม่ได้ เห็นไหม พวกนี้ไม่มีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาเกิดมาจากไหน? เกิดจากบารมีธรรมนี่ไง

เราเสียสละ เราทำอะไรของเรานี้ เราเสียสละออกไป คนได้ฟังพาอาศัย สิ่งที่เป็นพลังงานของเรา เราแสวงหามานะ ของที่เรามาเสียสละกันนี้ มันลอยมาจากฟ้าหรือ? เราต้องทำการทำงานมา เราต้องหาเงินหาทองมา เราต้องเอาสิ่งนี้มา แล้วเราเสียสละสิ่งนี้ออกไป มันฝึกฝนใจมาอย่างนี้ เห็นไหม ถ้ามันฝึกฝนใจไป เวลามันอึดอัดขัดข้องในใจ มันมีสิ่งนี้มันระบายออกได้ไง

ของเห็นใหม่ คูลี เป็นผี เป็นหนอง มันเจ็บปวด ถ้าเราบ่งมันก็หาย สิ่งของมันสละออกไปอย่างนี้ มันทำให้ผีหนองมันออกไปจากใจไปบ่อยๆ ครั้งเข้า เวลามันจะไปนั่งสมาธิ มันจะทำความสงบของใจเข้ามา ไอ้ความอึดอัด ความขัดข้องใจมันก็จะน้อยลง เห็นไหม มันต้องมีทาน ศีล ภาวนา อยู่ๆ จะมานั่งสมาธิ นั่งสมาธินี้มันต้องคนที่มีอำนาจวาสนาหนึ่ง คนที่มีความกระตือรือร้นแรงหนึ่ง ความกระตือรือร้นของใจมันมีเหตุ เหตุการณ์กระตือรือร้น เขาจะหาที่พึ่งหนึ่ง แล้วมันมีอำนาจวาสนานะมันจุกจิก แบบเจ้าชายสิทธัตถะ เห็นไหม จะเป็นกษัตริย์อยู่แล้วนะ ไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันสะเทือนใจเลยนะ “เอ๊ะ! คนเป็นอย่างนี้หรือ นี่กว่าเราจะอยู่อย่างนี้ตลอดไป”

นี่ศึกษามาขนาดนี้ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ยังสะเทือนใจเลย เราต้องเป็นอย่างนี้หรือ ถ้าเราเป็นอย่างนี้ เราจะหาทางออกใหม่ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าคนมีวาสนา มันไปเจอสภาพต่างๆ มันสะท้อนกลับมาที่ใจ ว่าชีวิตนี่คืออะไร แล้วอะไรพาเกิด เกิดมาจากไหน? ก็เกิดมาจากพ่อแม่ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในภูมิภาค เกิดในประเทศต่างๆ แล้วนี่การเกิด เกิดในครรภ์ เกิดมา

จากพ่อแม่ เกิดในตระกูล ตระกูลเป็นสัมมาทิฏฐิก็พาเข้าวัดเข้าวา ตระกูลถ้าเป็นลัทธิต่างๆ เขาก็พาไปตามลัทธิศาสนาของเขา เห็นไหม นี่เกิดในประเทศอันสมควร

ถ้าเกิดในประเทศอันสมควรแล้วนี้ การเกิดอย่างนี้ ชีวิตนี้มาจากไหน? มาจากการเกิด แล้วการเกิดใครพาเกิด เกิดจากกรรมของมารดา แต่ในธรรมบอก นี่ปฏิสนธิจิตเกิด ปฏิสนธิจิตปฏิสนธิยังลงในกรรมของมารดา เราไปนอนในกรรม พระอรหันต์ เห็นไหม เราจะไม่เกิดในกรรมอีกแล้ว เราจะไม่ไปนอนในกรรมของใครอีกแล้ว เราจะไม่เกิดอีกแล้ว เห็นไหม นี่ไม่เป็นไป

แต่จิตมันต้องเกิด ถ้าเราบอกเราไม่เกิดอีกแล้ว พูดยแต่ปาก แต่มันต้องเกิด เกิดเพราะมีแรงขับ อย่างพลังงาน พลังงานคือตัวจิต แรงขับคือกิเลส กิเลสยังมีแรงขับอยู่ มันต้องทำให้พลังงานนี้เคลื่อนที่ไปตลอดเวลา แต่เราวิปัสสนาไปจนแรงขับไม่มี พลังงานมีนะ แต่แรงขับไม่มี พลังงานมีอยู่เพราะจิตมันมีอยู่ นิพพานมีอยู่ แต่แรงขับไปไหน แรงขับโดนทำลายไป อะไรทำลายไปแล้ว ก็วิปัสสนาญาณ วิปัสสนาญาณย้อนกลับมาทำลาย

เราเกิดมาจากไหน คำว่าไม่มี ที่ไหนก็ไม่มี ครูบาอาจารย์ก็เป็นของท่าน สมบัติของใคร สมบัติของเขา ของเรามันอยู่ที่ใจเรา ถ้าใจเรามันเกิดขึ้นมาจากใจเรา เราวิปัสสนาของใจเรา มันจะเกิดมาจากที่นี้ เกิดปัญญาที่นี้ขึ้นมา มันหมุนกลับมา นี่งานการจากภายนอกอันหนึ่งนะ งานของใจนี้สำคัญมากเลย คุณิ เวลามันฟังชาน เวลามันคิด เวลามันทุกข์ยาก มันมาจากไหน? ก็มาจากความคิด แล้วถ้าความคิดมันเป็นแง่บวก ความคิดมันเป็นแง่ดี เราก็ทำเป็นธุรกิจ เห็นไหม ความคิดเมตตาสงสาร ความคิดถึงกัน มันก็เป็นความคิดที่ดี

เวลาธรรมะละ ธรรมะข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว เพราะความดีเป็นความผูกพัน ทำความดีขนาดไหนไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม แต่ถ้ามันทำถึงที่สุด เห็นไหม มันข้ามพ้นเลย พ้นจากความดี เพราะดีก็ติดดี ชั่วก็ติดชั่ว ความติดของใจ ติดไปหมดเลย แล้วเราจะปลดเปลื้องมันยังไง ในเมื่อแรงขับมันเป็นอย่างนี้ แรงขับมาจากความรู้สึก แรงขับมาจากใจ แล้วเอาอะไรไปพ้นมัน? เอาอะไรไปเชือดเนื้อมัน? มันไม่มีอาวุธอะไรไปเชือดเนื้อมันได้เลย นอกจากมรรคญาณ นอกจากญาณในหัวใจ นอกจากปัญญาในหัวใจ

ใจแก่ใจ จิตแก่จิต หนามยอกเอาหนามบ่งจากภายใน ถ้าหนามยอก หนามที่ไหน หนามอยู่ไหน เอาหนามที่ไหนมายอก จะเอาใจที่ไหนมายอก นี่มันถึงต้องฟังธรรมนี้ไง เพราะฟังธรรมมันเข้าใจเรื่องของจิต เรื่องของความรู้สึก เรื่องของสมาธิ เรื่องของปัญญา พระบวชมาทำไมกัน มาอด

มาอยากทำไมกัน อยู่ทางโลกเขาก็อยู่สุขอยู่สบาย ทำไมต้องมาทุกข์ยากอย่างนี้ล่ะ? ก็เพราะเขาเห็นประโยชน์ตรงนี้ไง เห็นประโยชน์ของการเอาจิตแก้จิตนี้ไง

ชีวิตนี้ดำรงชีวิตนี้เพื่อจะยื้อหาตัวเอง ดำรงชีวิตนี้เพื่อจะแก้จิต ดำรงชีวิตนี้เพื่อความสงบย้อนกลับเข้ามา ถึงว่าต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ การดำรงชีวิต เห็นใหม่ มนุษย์เหมือนกัน พระก็มาจากคน คนก็ดำรงชีวิตของเขา แต่เวลาเป็นพระแล้ว มันมีกรอบกติกาของศีล ศีลเพื่อไม่ให้ความคิดมันฟุ้งกระจายออกไป มีจิตมีเขตล้อมมันเข้ามา แล้วทำสมาธิเข้ามาก็มีเรื้อนพัก มีสมาธิ มีที่พึ่งของใจ พอถึงอนาคามี เห็นใหม่ เป็นผู้ที่เรื้อนว่าง แต่มีเรื้อนอยู่ มันมีเรื้อนพัก มีสมาธิอยู่ วิปัสสนาเข้าไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุดมีเรื้อนอยู่ในเรื้อนว่างนั้น ทำลายทั้งหมดเลยนะ ทำลายแรงขับทั้งหมด มันมีแต่พลังงานเฉยๆ

พลังงานเฉยๆ อันนี้เป็นธรรมชาติ แล้วพลังงานของเราก็มืด ความรู้สึกเรามืดนะ ความคิดเราเกิดจากพลังงาน ทุกอย่างเกิดจากพลังงานหมดเลย การกระทำต่างๆ เกิดจากพลังงาน แล้วพลังงานมีแรงขับ มีความต้องการ มีค้นหาความทะยานอยาก ขับไปตามแต่จริตนิสัยของตัวเอง แล้วเวลาทำลายแรงขับตัวนี้ออกไปด้วยมรรคญาณ โลกนี้มีเพราะมีเรา เห็นใหม่ อยู่ในเรื้อนว่าง จนทำลายตัวนี้ทั้งหมด ธรรมนี้เกิดจากนี้ไง

อยู่กับธรรมชาติ เขาอยู่กับธรรมชาติแล้วสะสมกันไป อันนี้ไม่สะสมนะ โลกนี้มีเพราะโลกเป็นอจินไตย มันจะมีสภาวะแบบนี้ โลกนี้มีเพราะมีเรา ถ้าไม่มีเราแล้วโลกก็มีอยู่อย่างนี้ โลกมันมีเป็นของมัน เราก็เป็นของเรา ถ้ามันมีสติสัมปชัญญะอย่างนี้ “อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในศาสนาพุทธนี้ ให้มาแก้ที่ตัวเราก่อน เพราะสุขทุกข์มันอยู่ที่เรา

ไฟอยู่บนศีรษะของเราเนาะ ใครจะมาเอาออกให้เราได้ เราปิดออกก่อน เห็นใหม่ ไฟในหัวของเรา อย่าไปดูไฟในหัวของคนอื่น ไฟของคนอื่นนั่นเป็นเรื่องของเขา สังคมเป็นสภาวะแบบนี้ สภาวะกรรม เราเกิดมาด้วยกรรม เกิดเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก เกิดมาด้วยสภาวะกรรม เรามีกรรมร่วมกันมา เราถึงต้องมาเกิดแล้วมานั่งกันอยู่ที่นี่ไง แล้วเราชำระล้างมันอยู่นี้ ให้มันสิ้นไปๆ เห็นใหม่

เราพึ่งพาอาศัยกัน เป็นญาติโดยธรรม ญาติโดยธรรมกับญาติโดยสายเลือด ญาติโดยตระกูล ญาติโดยธรรม เห็นใหม่ เกิดร่วมโลก เกิดมาร่วมในศาสนา เกิดมาร่วมครูบาอาจารย์ ประพฤติปฏิบัติกันมานี้ญาติโดยธรรม แก้ไขลงตรงนี้ แล้วเราจะเป็นผู้ที่มีความสุขแท้จริง เอวัง